

Article citation info:

Golba, D., Turoń, K., Czech, P. Diversity as an opportunity and challenge of modern organizations in TSL area. *Scientific Journal of Silesian University of Technology. Series Transport*. 2016, **90**, 63-69. ISSN: 0209-3324. DOI: 10.20858/sjsutst.2016.90.6.

Dagmara GOLBA¹, Katarzyna TURON², Piotr CZECH³

DIVERSITY AS AN OPPORTUNITY AND CHALLENGE OF MODERN ORGANIZATIONS IN TSL AREA

Summary. Diversity management is a long-term process, which more and more attention to attach organizations in all industries, including in the area of TSL (Transport-Shipping-Logistics). The key is to notice and appreciate the differences between employees and understand that proper working conditions allow for optimal use of the potential of a diverse team. The article explains the concept of diversity and corporate social responsibility, and also presented the organization's approach from the TSL sector to diversity.

Keywords: diversity, CSR, corporate social responsibility, CSR in TSL area, diversity management

RÓŻNORODNOŚĆ JAKO SZANSA I WYZWANIE WSPÓŁCZESNYCH ORGANIZACJI BRANŻY TSL

Streszczenie. Zarządzanie różnorodnością to proces długotrwały, do którego coraz większą uwagę przywiązują organizacje działające we wszystkich branżach, w tym także w obszarze TSL (Transport-Spedycja-Logistyka). Kluczowe jest zauważenie, a przede wszystkim docenienie różnic pomiędzy pracownikami.

---

¹ Faculty of Management Sciences, Jagiellonian University, Łukasiewicza 4 Street, 30-348 Cracow, E-mail: dagmara.golba@gmail.com.

² Faculty of Transport, Silesian University of Technology, Krasińskiego 8 Street, 40-019 Katowice, Poland. E-mail: katarzyna.turon@gmail.com.

³ Faculty of Transport, Silesian University of Technology, Krasińskiego 8 Street, 40-019 Katowice, Poland. E-mail: piotr.czech@polsl.pl.

Istotne jest również zrozumienie, że odpowiednie warunki pracy pozwolą na optymalne wykorzystanie potencjału tkwiącego w zróżnicowanym zespole. W artykule wyjaśniono pojęcia związane nie tylko z zarządzaniem różnorodnością w kontekście społecznej odpowiedzialności biznesu, ale także zaprezentowano podejście organizacji z branży TSL do problemu różnorodności, jako szansy oraz wyzwania.

Słowa kluczowe: różnorodność, CSR, społeczna odpowiedzialność biznesu, CSR w branży TSL, zarządzanie różnorodnością

1. WSTĘP

Współcześnie coraz częściej można zauważyć różnice między poszczególnymi pracownikami, nie są to już wyłącznie różnice płci, wieku czy światopoglądu, ale kulturowe, rasowe czy religijne. Czym jest zatem różnorodność w kontekście CSR (Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – z ang. Corporate Social Responsibility)? Menedżerowie powinni zarządzać różnorodnością, szczególnie w firmach z branży TSL, w których panuje przekonanie, że większość stanowisk odpowiedniejsza jest dla mężczyzn, dlatego tak istotne jest przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć, a także inne cechy, zarówno te widoczne, jak i niewidoczne.

2. ZNACZENIE RÓŻNORODNOŚCI

Różnorodność to pojęcie, które w literaturze przedmiotu definiowane jest na wiele sposobów, oczywiście dużo zależy od wybranego kontekstu i obszaru zainteresowań badacza. W odniesieniu do pracowników najczęściej pojawiają się definicje akcentujące różnorodność pracowników pod względem cech widocznych, jak np. wiek, płeć, kolor skóry, sprawność fizyczna, oraz cech niewidocznych – np. światopoglądu, religii, wykształcenia, doświadczenia itp. Warto zaznaczyć, że podstawą koncepcji różnorodności jest poszanowanie wszystkich różnic, jakie można zdefiniować między ludźmi [1].

P. Arredondo rozpatruje różnorodność na trzech płaszczyznach tożsamości:

- pierwotnej, w ramach której należy wyróżnić m.in.: cechy osobowe, płeć, wiek, wartości, wyznanie, predyspozycję, pochodzenie, orientację seksualną czy też zdolności,
- wtórnej, w ramach której należy wyróżnić m.in.: wykształcenie, doświadczenie zawodowe, miejsce zamieszkania, religię, stan cywilny, zainteresowania,
- organizacyjnej, w ramach której należy wyróżnić m.in.: miejsce w strukturze organizacyjnej, zakres obowiązków, prestiż i istotność zajmowanego stanowiska, zasady naliczania wynagrodzenia, uprawnienia zawodowe [2].

Z przytoczonego wyżej podziału wynika, że mówiąc o tożsamości pierwotnej będziemy mieli na myśli głównie te cechy, z którymi człowiek się rodzi i które często są niezależne od niego. Tożsamość wtórna natomiast odnosi się do tych cech, które mogą być zmieniane przez człowieka i niejednokrotnie w czasie jego życia ulegają fluktuacji, należy jednak podkreślić, że są one związane z jednostką i jej charakterystykami. Natomiast tożsamość organizacyjna związana jest z miejscem jednostki w organizacji.

Istotnym pojęciem związanym z różnorodnością jest także zarządzanie nią, które można zdefiniować jako wszystkie działania organizacji, które prowadzą do stworzenia najbardziej optymalnych warunków pracy, które pozwolą na wykorzystanie potencjału różnorodności w miejscu pracy [3].

Idea zarządzania różnorodnością powstała i rozwinęła się w Stanach Zjednoczonych oraz krajach Europy Zachodniej w II połowie XX wieku. Wykorzystywana była w celu aktywizacji na rynku pracy osób, które zaliczane były do grup mniejszości. Początkowo traktowano zarządzanie różnorodnością jako narzędzie do walki z uprzedzeniami, szczególnie wobec kobiet i mniejszości etnicznych, a głównym sposobem realizacji koncepcji zarządzania różnorodnością były rozwiązania prawne i wprowadzanie nowych przepisów ustaw. Jednak to nie one, ani też etyczne czy moralne pobudki były głównym motywem zarządzania różnorodnością, ale chęć odnoszenia przez przedsiębiorstwo większych zysków [4].

Pierwszy zapis dotyczący kwestii różnorodności w ustawodawstwie Unii Europejskiej odnaleźć można w Traktacie Rzymskim z 1967 roku, który wspomina o konieczności oferowania „równej płacy za równą pracę.” Blisko dziesięć lat później, w 1976 roku, wydana została dyrektywa dotycząca równego traktowania w zakresie dostępu do kształcenia, zatrudnienia, awansu czy też warunków pracy. W 2002 roku wydano Inicjatywę Wspólnotową EQAL 2005, która uzupełniała wcześniejsze przepisy o kwestie związane z seksualnością, a przede wszystkim o zakaz molestowania seksualnego. W prawodawstwie polskim podstawą dotyczącą tych kwestii jest Ustawa Zasadnicza, czyli Konstytucja RP z 1997 roku [1].

W literaturze zagranicznej wielu autorów akcentuje wpływ różnorodności na wymierne zyski przedsiębiorstwa. Odpowiednie dobieranie zespołów, przeciwdziałanie dyskryminacji i podejmowanie projektów na rzecz integracji pracowników podnosi poziom ich motywacji do pracy, sprzyja tworzeniu atmosfery wzajemnego szacunku i swobody. Dobrze dobrany zespół gwarantuje kompleksowe przygotowanie pomysłu, pozwala pracownikom rozwijać ich kreatywność oraz daje im możliwość wspólnego analizowania pomysłów, z poszanowaniem wzajemnych stanowisk i argumentów. Ponadto zatrudniając różnorodnych pracowników przedsiębiorstwo może czerpać z różnych, często wyjątkowych i niepowtarzalnych, doświadczeń, unikalnej wiedzy i znajomości odmiennych kultur czy zwyczajów panujących w różnych krajach. Wszystko to wpływa na podniesienie efektywności całej organizacji i poprawia jej konkurencyjność. Wymierne korzyści to także ulgi podatkowe i mniejsze składki, chociażby na fundusz PEFRON, z uwagi na zatrudnianie odpowiedniej liczby osób niepełnosprawnych. Wszystko to sprawia, że coraz więcej firm wdraża zasady zarządzania różnorodnością w swoich organizacjach.

Nie należy jednak zapominać, że różnorodność to pojęcie nierozdzielnie związane ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw, a więc nie tylko zyski i wymierne korzyści powinny być celem firmy. Zgodnie z koncepcją CSR organizacja powinna podejmować aktywności mające na celu zmniejszenie negatywnego wpływu organizacji na otoczenie (zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne), których pozytywne skutki odczuwać będzie nie tylko ona sama, ale i także jej interesariusze, czyli wszystkie podmioty, które znajdują się pod wpływem przedsiębiorstwa, ale jednocześnie same mogą na nie wpływać. Wśród kluczowych grup interesariuszy wyróżniamy: społeczeństwo, środowisko naturalne, konsumenci, a w przypadku różnorodności są to przede wszystkim pracownicy.

3. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU – WYBRANE DEFINICJE KONSEPCJI

W literaturze przedmiotu, jak również na stronach internetowych przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, a także ministerstw, odnaleźć można wiele definicji społecznej odpowiedzialności biznesu. W najprostszym ujęciu wspomniana koncepcja oznacza „dobrowolne uwzględnianie kwestii środowiskowych i społecznych w prowadzonej przez organizację działalności gospodarczej oraz w kontaktach z interesariuszami”[5].

W tabeli 1 zaprezentowano wybrane definicje społecznej odpowiedzialności biznesu. Obecnie najpopularniejszym omówieniem jest definicja zaproponowana przez normę ISO 26 000, która wymienia obszary realizacji omawianej idei w przedsiębiorstwach. Są to następujące kwestie: stosunki pracy, uczciwe praktyki rynkowe, środowisko naturalne, zaangażowanie społeczne, ład korporacyjny, prawa człowieka, relacje z konsumentami.

Tab. 1

Wybrane definicje społecznej odpowiedzialności biznesu

Autor	Definicja
<p>Komisja Europejska</p>	<p>„Odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo. Poszanowanie dla mającego zastosowanie prawodawstwa, a także dla układów zbiorowych pomiędzy partnerami społecznymi jest warunkiem wstępnym wypełniania zobowiązań wynikających z tej odpowiedzialności. Aby w pełni wypełniać te zobowiązania, przedsiębiorstwa powinny dysponować mechanizmem integracji kwestii społecznych, środowiskowych, etycznych i tych związanych z prawami człowieka, i problemów konsumentów ze swoją działalnością oraz podstawową strategią, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami, w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maksymalizacji tworzenia wspólnych wartości dla ich właścicieli/udziałowców i innych zainteresowanych stron i społeczeństwa jako całości; – rozpoznawania, zapobiegania i łagodzenia ich możliwych negatywnych skutków” [6].
<p>Norma ISO 26000</p>	<p>Społeczna odpowiedzialność biznesu to „odpowiedzialność organizacji za wpływ jej decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko, przez przejrzyste i etyczne zachowanie, które przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, włączając zdrowie i dobrobyt społeczeństwa, uwzględnia oczekiwania interesariuszy (osób lub grup, które są zainteresowane decyzjami lub działaniami organizacji), jest zgodne z mającym zastosowanie prawem i spójne z międzynarodowymi normami zachowania oraz jest wprowadzone w całej organizacji i praktykowane w jej działaniach w obrębie jej strefy wpływów” [7].</p>

cd. tabeli 1

<p style="text-align: center;">Global Compact ONZ</p>	<p>Spółeczna odpowiedzialność biznesu to wdrażanie, a także promowanie podstępowania zgodnego z 10 zasadami, które stanowią fundament etycznego działania gospodarczego, a odnoszą się do aspektów takich jak: prawa człowieka, przeciwdziałanie korupcji, ochrona środowiska naturalnego oraz standardy pracy [8].</p>
<p style="text-align: center;">Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju</p>	<p>Spółeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw to „ciągłe zobowiązanie biznesu do zachowania etycznego oraz przyczyniania się do zrównoważonego rozwoju ekonomicznego przez poprawę jakości życia pracowników i ich rodzin, jak również lokalnej społeczności i społeczeństwa jako całości” [9].</p>
<p style="text-align: center;">Howard Bowen</p>	<p>Spółeczna odpowiedzialność biznesu to „zobowiązania przedsiębiorców do realizowania takiej polityki, podejmowania takich decyzji i wyznaczania takich kierunków działania, które pożądane będą na płaszczyźnie celów i wartości reprezentowanych przez społeczeństwo” [10].</p>

3. ZARZĄDZANIA RÓŻNORODNOŚCIĄ W PRZEDSIĘBIORSTWIE BRANŻY TSL – DB SCHENKER POLAND

Już od kilku lat firma DB Schenker wyróżniana jest za działania, które prowadzi w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu, wśród których podkreślić należy przede wszystkim działania na rzecz środowiska naturalnego, zaangażowanie w życie lokalnych społeczności czy też wsparcie akcji charytatywnych. Jedną z najważniejszych grup interesariuszy firmy są jej pracownicy, dzięki których różnorodności może się rozwijać i mogą być tworzone nowe rozwiązania [11].

W 2012 roku firma zatrudniała 1720 osób, z czego 36% stanowiły kobiety, a 64% mężczyźni. Dodatkowo z firmą współpracowało ok. 3000 kurierów. Wśród 1720 zatrudnionych osób, ok. 14% to osoby w wieku 50+ [12].

Analizując podane informacje warto zauważyć, że wśród pracowników dominują mężczyźni, nie oznacza to jednak, że odsetek kobiet jest niewielki, stanowił on bowiem blisko 40% ogólnego zatrudnienia. Wywołało to zapewne konieczność wprowadzenia zmian i dostosowań, ułatwiających pracę kobietom, a szczególnie młodym matkom, powracającym do pracy po przerwie spowodowanej urlopem macierzyńskim bądź wychowawczym. Znaczna liczba pracowników, jest również powodem przystosowania warunków pracy do oczekiwań młodych rodziców, a także innych grup, tak aby pozwolić pracownikom na rozwijanie zainteresowań, a dzięki temu umożliwić im wypoczynek, integrację, co w konsekwencji zapewne będzie miało przełożenie na ich lojalność i postawę wobec obowiązków. W 2014 roku

firma DB Schenker zwiększyła zatrudnienie do 1900 osób, co z pewnością wpłynęło na zintensyfikowanie zarządzania różnorodnością i wprowadzenie nowych rozwiązań, które pozwolą tak zorganizować warunki pracy, aby zatrudnieni mogli jak najbardziej optymalnie wykorzystać swój potencjał [12].

Firma DB Schenker dzięki wprowadzeniu nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi, a także otwartości i elastycznej postawy pozwala na dostosowywanie się do zmieniających się warunków otoczenia, a przede wszystkim do zmieniających się oczekiwań pracowników. W 2011 roku firma wprowadziła Politykę Poszanowania Godności, która ma na celu przeciwdziałanie mobbingowi, przemocy psychicznej, dyskryminacji czy molestowaniu seksualnemu, a ma promować i sprzyjać rozwojowi odpowiednich warunków pracy, w których każdy pracownik będzie czuł się dobrze i będzie mógł swobodnie wykorzystywać swój potencjał, realizować cele, a tym samym przyczynić się do wzrostu organizacji. Dużą wagę przykładają się także do równości płci, wprowadzając politykę, zgodnie z którą awans zawodowy, wynagrodzenie, możliwość uczestniczenia w szkoleniach nie zależą od płci pracownika, ale od jego kompetencji, osiągnięć czy chociażby potrzeb, wynikających z pełnionych obowiązków.

5. PODSUMOWANIE

We współczesnym zróżnicowanym kulturowo świecie zarządzanie różnorodnością jest niezwykle ważnym procesem, także w firmach z branży TSL. Ważne jest nie tylko przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na różnice etniczne czy kolor skóry, ale także na wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn, przystosowywanie warunków pracy do oczekiwań młodych rodziców czy też pracowników, którzy chcą nie tylko pracować, ale także rozwijać zainteresowania.

References

1. Kwiatek Agnieszka. 2014. „Społeczna odpowiedzialność a różnorodność w organizacjach”. [In Polish: „Social responsibility and diversity in organizations”]. *Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.
2. Arrendono Patricia. 1996. *Successful Diversity Management Initiatives: A Blueprint for Planning and Implementation*. London: SAGE Publications. ISBN 0-8039-7290-3.
3. Woźniakowski Andrzej. 2005. Globalizacja – różnorodność – zarządzanie talentami. In *Zarządzanie talentami*, red. Borkowska S. [In Polish: Globalization – the diversity – talent management. In *Talent Management*, ed. Borkowska S.]. Warszawa: IPISS. ISBN 83-87890-66-9.
4. *Firma = różnorodność*. 2009. Forum Odpowiedzialnego Biznesu. [In Polish: *Company = diversity*. 2009. Responsible Business Forum]. Warszawa, z. 2, p. 5.
5. Ministerstwo Gospodarki. *Wspieranie przedsiębiorczości*. [In Polish: Ministry of Economy. *Entrepreneurship supporting*]. Available at: <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Zrownowazony+rozwoj/Spoleczna+Odpowiedzialnosc+Przedsiębiorstw+CSR>.
6. European Commission. *Renewed EU Strategy 2011-2014 for Corporate Social Responsibility*. 2011. Bruksela.
7. *Grupa Żywiec*. [In Polish: *Żywiec Group*]. Available at: <http://www.grupazywiec.pl/csr/definicje-csr.html>.

8. *10 zasad Global Compact*. [In Polish: *10 principles of Global Compact*]. Available at: <http://biznesodpowiedzialnie.blog.pl/tag/global-compact/>
9. Krukowska M. Definicje i standardy CSR. *Forbes*. [In Polish: Definitions and standards of CSR. *Forbes*]. Available at: <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/baza-wiedzy-csr/definicje-i-standardy-csr,3879,1>.
10. Moon J., D. Vogel. 2008. Corporate Social Responsibility, government, and civil society. In *The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility*, edited by Crane A., A. McWilliams, D. Matten, J. Moon., D.S. Siegel. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-921159-3.
11. DB SCHENKER. *Biznes odpowiedzialny społecznie*. [In Polish: DB SCHENKER. *Socially responsible business*]. Available at: <http://www.logistics.dbschenker.pl/log-pl-pl/start/biznes-odpowiedzialny-spolecznie/asociallyresponsiblecompanyuyt.html>.
12. DB SCHENKER. *Raport społeczny*. [In Polish: DB SCHENKER. *Social report*]. Available at: <http://dbschenker-csr.pl/pl/raport-spoleczny-obszary/pracownicy/miejsce-pracy>.

Received 27.06.2015; accepted in revised form 13.11.2015

Scientific Journal of Silesian University of Technology. Series Transport is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License